

25 AASTAT LOOMAKASVATUSTEADLASE, PÕLLUMAJANDUSDOKTOR PROF KARL-ROBERT KURMI LAHKUMISEST

Karl-Robert Kurm (15.02.1926–26.05.1995) lõpetas TRÜ põllumajandusteaduskonna õpetatud agronoomina 1949. aastal ja töötas ka seelses loomakasvatuse kateedris. Eesti Põllumajanduse Akadeemia loomisel tuli ta tööle EPA põllumajandusloomade söötmise kateedrisse, siis sai temast põllumajandus-

loomade aretuse kateedri vanemõpetaja, dotsent, professor. 1979. aastast, kui veisekasvatuse õppeaine viidi eriloomakasvatuse kateedri vastutusalasse, töötas prof K.-R. Kurm eriloomakasvatuse kateedris.

K.-R. Kurm oli EPA kaugõppeteaduskonna esimene dekaan (1955–1960). Aastatel 1961–1965 ja 1971–1974 oli ta Zootehnikateaduskonna dekaan. 1974. aastal omistati talle Eesti NSV teenelise teadlase nimetus.

K.-R. Kurm õpetas peamiselt veisekasvatust ning piima- ja veiseliha tootmise tehnoloogiat. Ta on avaldanud töid veiste aretuse, noorveiste kasvu ja arengu ning piima ja veiseliha tootmise tehnoloogia alal.

Kandidaadidissertatsiooni kaitses ta EPA Teaduslikus Nõukogus 1955. aastal teemal "Veiste paaritus-aegse vanuse mõju järglaste omadustele ja selle tähtsus paaridevalikul". Doktoridissertatsiooni kaitses K.-R. Kurm Eesti NSV Teaduste Akadeemia 1970. aasta otsusega Keemia, Geoloogia ja Bioloogiateaduste Osakonna juurde loodud Põllumajandusteaduste Nõukogu ees 1971. aastal teemal "Veisetõugude täiustamise meetodikast Eesti NSV-s". Ta oli esimene loomakasvatusalase dissertatsiooni kaitsja selles nõukogus Eestis.

K.-R. Kurm on kõrgkooliõpiku "Veisekasvatus" (1970, 1981) autor ja mitme loomakasvatusalase õpiku ja käsiraamatu autor.

Ühe teemana uuris K.-R. Kurm eesti punast tõugu veiste lihajõudluse suurendamise võimalusi lihatõugu

pullidega (aberdiini anguse, herefordi) ristamise teel. Uuringud näitasid, et niisugune ristamine ei suurenda järglaste massi-iivet, küll aga parandab tunduvalt liha kvaliteeti.

Juba 1960-ndatel aastatel rääkis ta loengus, et lehm peab olema suur; kaaluma 1000 kg ja sellised lehmad annavad kunagi 10 000 kg piima aastas. Ei tea, kust selline optimism, sest tol ajal oli Eestis lehma piimatoodang kõikides majandikategooriates keskmiselt 2639 kg.

1970-ndatel aastatel pidid üliõpilased veisekasvatuse praktikal olles kronometreerima lehmade lüpsikiirust sh udaraveerandikes, ja tühilüpsi. Praktikajuhendajana nägin, kuidas Kamara sovhoosis praktikal olevad üliõpilased-praktikandid istusid elutoas laua taga ja n.ö lakke vaadates täitsid prof Kurmi poolt etteantud tabeleid lüpsikiiruste kohta... Õnneks ei teadnud (?) selliseid andmete kogumisi mitmed teisedki õppejõud, kes kasutasid andmete kogumisel üliõpilaste n.ö abi.

Tegus, aktiivne ja hea suhtleja, samas nõudlik, kindlameelne ja soliidne – sellisena me teda mäletame.

Paljude asjaolude kokkulangemisel ja üliõpilaste tagasiside tõttu pidi prof K.-R. Kurm loobuma tööst õppejõuna 1992. aastal. Kolme aasta pärast lahkus ta igaveseks.

Matusepäeval, 1995. aastal maikuu astus enamus Zootehnikateaduskonna õppejõududest lennukile, et sõita TEMPUS projekti raames Walesi Ülikooli Suurbritannias, ja prof K.-R. Kurmi matustel osaleda ei saanud.

Olen tänulik prof K.-R. Kurmile, kes teaduskonna dekaanina tegi mulle 1973. aastal ettepaneku astuda sihtaspirantuuri Moskva Veterinaaria Akadeemiasse (1974), mille ka vastu võtsin.

Anne Lüpsik,
endine üliõpilane ja hilisem kolleeg.
Aprill 2020